הנאה על הספק: **אמר הריני נזיר עולם מאי.** דהא בריית דאם יש בכרי הזה מאה כור קמחא מגיא ויש במשמע אפילו נזיר עולם ואפ"ה שרי רבי יהודה אע"פ שאין ספקו ממור דהא ודאי נמי לא מלי מגלח: **הריני נזיר שמשון מאי.** דאפי' ודאי לא מלי מגלח בתער: **א"ל לא פגיא.** דקמחא לא משמע נזיר שמשון: **והפגיא נזיר שמשון.** דאיכא בריית דתנא דהדיא דר' יהודה מתיר באומר הריני נזיר שמשון אם יש בכרי הזה מאה כור והלך ומצאו שנגנב: **אי פגיא פגיא.** דאין אנשי גליל מכירין מרומת הגשכה דמשמע הא מכירין אסורין. **א"כ אי מגיא מגיא ותרי מגאי אליבא דרבי יהודה: אין אחד מהם נזיר.** דמסס' נזיר (דף לב:) תנן לה בשנים שהיו מהלכין בדרך ורלו אחד בא כנגדן אמר אחד מהן הריני נזיר שזה אים פלוני אמר חברו הריני נזיר שאינו ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר ויסיב רבי יהודה משמיה טעמא למילתיה כי אלא ניתנה נזירות אלא להפלאה כלומר שאין נזירות חל עד שיפרש אותה בלא שום תנאי כדכתיב[1] כי יפליא דמשמע שיפרש ולא שיקבל אותה על הספק הלכך בריית דהאומר הריני נזיר שמשון אם יש בכרי הזה מאה כור דלא הוי נזיר כותיה: **אלא לחודיעך כחו דר"ש דאע"ג דנגנב וכו'.** וכי תימא ליתני דכי איתא בעייה לחודיעך כחו דרבי יהודה דאמר דהיתרא עדיף ליתא דכיון דטעמא משום דלא נתנה נזירות אלא להפלאה ליכא כחא דהיתרא טפי כי איתא בעייה משנגנב או אם אינה דנקיט לה בנגנב אמטמיגן רגומתא דר"ש דלא חיש לנזירות דהפלאה ועוד דמעייל נפשיה לספיקא: **הא מכירין אסורין אלמא ספיקא לחומרא וכו'.** הא דפריך מדיוקא דרישא דקיבא דפיפא ולא פריך מרישא לפיפא דרישא קתני סתם תרומה ביהודה אסורה אלמא ספיקא לחומרא ופיפא קתני סתם מחמיס ביהודה מותרין אלמא ספיקא לקולא משום דה"ל לדחויי דלמא לעולם ספיקא לקולא ורישא היינו טעמא משום דביהודה מפני שהיו רגילין הרבה בתרומת הגשכה לא היו קורין לתרומת הגורן תרומה סתם. אי נמי לאידך גיסא דלעולם ספיקא לחומרא ופיפא דקתני סתם חמיס ביהודה מותרין היינו טעמא דמתון שהיו כהנים הרבה מצויין ביניהן וחוב תרמיהן היו לכהנים לא הוו קרי לחרס גבוה חרס סתם אבל דיוקא דרישא דקיבא דפיפא קשיא: **אמר אביי סיפא רבי אלעזר כרבי יהודה היא.** דתנאי תרי תנאי היא רישא רבי יהודה דס"ל ספיקא לחומרא ולדידיה אין ה"נ דסתם חרמים ביהודה

נזירות אלא להפלאה. דבעינן בשעת שנדר שיהא יודע אי הוי נזיר: **אי כהי.** דמשום הכי מתיר דלא ניתנה אלא להפלאה: **מאי איריא נגנב.** אפילו איתיה בעייה נמי כיון דבשעת הנדר לא הוה ידע אי היה ביה מאה כור אע"ג דהוה אפשר למודדן: **אלא להכי פגיא נגנב או אבד לחודיעך כחו דר' שמעון.** דאמר אע"ג דנגנב דלא אפשר למודדן קאמר ר' שמעון: **הא מכירין אסורים.** אע"ג דמספקא לן אי מתרומת הגשכה קאמר אי מתרומת הגורן דמרישא [ומאע"ג] דמרישא [נמי] איכא למיפרך דקתני ר' יהודה אסורה ביהודה אלמא ספיקא לחומרא אלא קמ"ל דכין רישא ובין פיפא קשיא לאידך רישא ופיפא להכי פריך דפיפא לפיפא[1]: **ר' אלעזר כרבי יהודה אומר סתם חרמים בגליל אסורים לפי שאין מכירין אלא חרמי שמים.** הא אם היו מכירין חרמי כהנים נמי סתמן מותר דספיקא לקולא ורישא ר' יהודה ופיפא ר' אלעזר:

מתני'

הא מכירין אסורין אמר רבא גבי כרי קסבר כל שספיקו חמור מודאי לא מעייל נפשיה לספיקא דאילו גבי נזיר ודאי מגלח ומביא קרבן ונאכל (ז) על ספיקו לא מצי מגלח א"ל רב הונא בר יהודה לרבא אמר הריני נזיר עולם מאי א"ל נזיר עולם נמי ספיקו חמור מודאי דאילו ודאי [1]אכביד שערו מיקל בתער ומביא שלש בהמות ואילו ספיקו לא אמר הריני נזיר שמשון מאי א"ל נזיר שמשון לא תניא א"ל והאמר רב אדא בר אהבה תניא נזיר שמשון א"ל [2]אי תניא תניא רב אשי אמר ההיא רבי יהודה משום ר"ט היא דתניא [3]ר' יהודה משום ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר לפי שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה אי הכי מאי איריא שנגנב או שאבד אלא להודיעך כחו דר' שמעון דאף על גב דנגנב או שאבד קסבר [3]מעייל איניש נפשיה לספיק: רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה כו': הא מכירין אסורין אלמא ספיקא לחומרא אימא סיפא סתם חרמים ביהודה מותרין ובגליל אסורין שאין אנשי הגליל מכירין את חרמי הכהנים הא מכירין מותרין אלמא ספיקא לקולא אמר אביי סיפא ר"א ברבי צדוק היא דתניא [4]רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה רבי אלעזר בר' צדוק אומר סתם חרמים בגליל אסורין:

מתני'

הא מכירין אסורין. ואע"ג דבסתם נדר וספק אי בתרומת הלשכה אי בתרומת הגורן דמעייל אינש נפשיה לספיקא דאמרינן על דעת תרומת הלשכה נדר: **גבי כרי.** להכי מתיר ר' יהודה: **קסבר לא מעייל אינש וכו'.** וכיון דספיקו ממור מודאי ודאי לא מעייל נפשיה בתוהה ספיקא לחומרא אלא על דעת כן ודאי נדר שאם הכרי בעין דמשכח ליה אם יש שם מאה כור דליהוי נזיר כדיניה אבל לא משכח ליה בעין דליהוי נזיר מספיקא לחומרא לא דגבי נזיר מספיקא הוי חומרא יותר מודאי: **דאילו [גבי] נזיר ודאי.** איכא הא קולא לסוף נזירותו מגלח ומביא קרבנו ונאכל ואילו ספק נזירות דנגנב הכרי לא מצי מגלח לפי שאינו מגלח אלא על קרבן והא לא מצי לאיתויי קרבן דדלמא לא נזיר הוא וקא מייתי חולין לעזרה הלכך לא מעייל נפשיה בהאי ספיקא. אבל גבי תרומה אמרינן מעייל נפשיה לספיקא דאפי' אמרינן תרומת הלשכה מספיקא לא הוי טפי חמורה [ספק יותר] מודאי (יותר) אם אמר בפירוש הרי עלי כתרומת הלשכה: **אמר האי הריני נזיר עולם.** אם יש בכרי הזה ק' כור דהכא ליכא למימר ספיקו חמור מודאי דאפילו בודאי דמדד הכרי ויש בו ק' כור לא יתגלח לעולם מאי איכא למימר אמאי לא מעייל נפשיה לספיקא: [**נזיר עולם נמי**]. אפילו איכא דאמר הריני נזיר עולם הוי נמי ספיקו חמור מודאי דאילו נזיר עולם ודאי בכניד עליו שערו מיקל בתער ומביא ג' בהמות חטאת ועולה ושלמים כדין נזיר ואילו ספק נזיר עולם לא מצי לאיתויי קרבן דשמא לאו נזיר הוא: **אמר הריני נזיר שמשון.** דלא מגלח לעולם כלל מאי איכא למימר אמאי קאמר רבי יהודה מותר הא ליכא למימר דספיקו חמור מודאי: **אמר ליה לא פגיא.** לא אשכחן שום בריית דקתני הריני נזיר שמשון (ב) דליתיה כלל וכי אמר הריני נזיר שמשון דליחול עליה נזירות כלל משום דשמשון לא יצא נזירות מפיו דהא הוה מטמא למתים כי הוה קטיל להו הלכך לספיקא לא מעייל נפשיה: **והפגיא נזיר שמשון.** (ג) שאומר הריני נזיר שמשון הרי הוא נזיר שמשון ואינו מיקל בתער ומטמא למתים כשמשון: **אי פגיא פגיא.** אי משכחת בריית תניא דאיכא לאתרוי הכי משום הכי מתיר ר' יהודה דלא מעייל אינש נפשיה לספיקא וליכא למירמא דרבי יהודה: **רב אשי אמר הכיא.** בריית דכרי דמתיר רבי יהודה בספק נזירות ר' יהודה משום הא: **אין אחד מהם נזיר.** שנים שהיו עומדים ואמר אחד הריני נזיר אם זה אים פלוני שבא כנגדנו ואידך אמר הריני נזיר אם אינו הוא: **אין אחד מהם נזיר.** הואיל וכשעת הנדר לא היה ברור לאחד מהן: **שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה.** דבעינן בשעת שנדר שיהא יודע אי הוי נזיר: **אי כהי.** דמשום הכי מתיר דלא ניתנה אלא להפלאה: **מאי איריא נגנב.** אפילו איתיה בעייה נמי כיון דבשעת הנדר לא הוה ידע אי היה ביה מאה כור אע"ג דהוה אפשר למודדן: **אלא להכי פגיא נגנב או אבד לחודיעך כחו דר' שמעון.** דאמר אע"ג דנגנב דלא אפשר למודדן קאמר ר' שמעון: **הא מכירין אסורים.** אע"ג דמספקא לן אי מתרומת הגשכה קאמר אי מתרומת הגורן דמרישא [ומאע"ג] איכא למיפרך דקתני ר' יהודה אסורה ביהודה אלמא ספיקא לחומרא אלא קמ"ל דכין רישא ובין פיפא קשיא לאידך רישא ופיפא להכי פריך דפיפא לפיפא[1]: **ר' אלעזר כרבי יהודה אומר סתם חרמים בגליל אסורים לפי שאין מכירין אלא חרמי שמים.** הא אם היו מכירין חרמי כהנים נמי סתמן מותר דספיקא לקולא ורישא ר' יהודה ופיפא ר' אלעזר:

מתני'

פיטן אגיגה דר' יהודה תנא דנזיר שמשון סבר לא מעייל אינש נפשיה לספיקא ותנא דספק תרומה ביהודה סבר מעייל אינש נפשיה לספיקא: **ההיא** ר"ש משום ר"ט **היא.** דר"ש דכרי הייט ר"ש משום ר"ט ולא משום דעייל נפשיה לספיקא דאפי' נמדד הכרי ואפי' הוי בו מאה כור לא הוי נזיר כיון דבשעה שקבל עליו הנזירות לא היה בריר לו אם יהיה בכרי מאה כור: **אין אחד מהן נזיר.** שנים שהיו יושבין ואחד עונה לפניהם אמר אחד הריני נזיר אם הוא נזיר אמר השני הריני נזיר אם אינו נזיר ומתה נפקע אחד מהם היה לו להיות נזיר ואפ"ה לא הוי נזיר: **שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה.** דכתיב אים כי יפליא שיהא ברור לו בשעת קבלת נזירות אלא שום ספק: **הא מכירין אסורין.** ה"נ הוה מצי למפרך מרישא אלא ניחא ליה לעקבא מתולה מתני': **ביאא ר"א בר' צדוק היא.** דאיכו אבר פסיקא לקולא הוה ומצי לאוקומי מתני' דספק נזירות לחקל נמי מתיה: ר"י אומר סתם תרומה ביהודה אסורה. לפי שמכירין את שהיון אבל בגליל אין מכירין תרומת הלשכה אבל מכירין הם חרמי כהנים ואפ"ה חרמים שלהם אסורים ור"א בר' צדוק סבר דאין אבר דאיכו אבר דאין מכירין דאי היו מכירין ה"א פסיקא נזירות לחקל כמו ביהודה דמותרין לפי שמכירין שהיון:

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה יב:

הגהות הב"ח

(א) גב' ומאכל ועל פסיקו יכי הריני נזיר עולם. נ"ב עיין פ"ק דנזיר דף ד ע"א: (ב) רש"י ד"ה אמר ליה וכו' דקתני הריני נזיר שמשון דליתני בה כי אמר הריני: (ג) ד"ה והפגיא נזיר שמשון דמי שאומר:

תוספות

על פסיקו לא מצי מגלח. וא"ת אמאי לא מצי מגלח יכא נמי עולות ושלמים ויתנם בצדיה ויגלח עליהם ואי משום חטאת דנזיר דליכא בצדיה מ"מ מצי לגלח על העולה ועל השלמים בלא חטאת כדאמר בנזיר לא גילה באחד מהשלמים ולא ר"ל מ"מ לא מצי מגלח בהלכתן על גבי ג' בהמות חטאת עולה שלמים דאין חטאת כאה בצדיה והלכך אין יכול להביא על תנאי ור"י פירש דלא מצי לגלח משום דעבר הקפה וכמאן דאמר דהקפת כל הראש שהה הקפה דמשפט אינו יכול לרחות לאו דהקפה הלכך הוי פסיקו ממור מודאי הלכך לא מחית נפשיה בספיקא אבל בתמתיתין בנדרים אין פסיקו ממור מודאי: **אי"ל לא תניא.** בשום מקום שיתיר רבי יהודה בהריני נזיר שמשון אם יש בכרי מאה כור: **רב אשי אמר הכיא.** דספק נזירות דכרי דשרי ר' יהודה לאו עשמא משום דאין אדם מכניס עצמו לדבר שספיקו ממור מודאי אלא רבי יהודה משום רבי טרפון היא דבעי הפלאה ועשמא משום דמספיקא לא משתעבד נפשיה וא"נ דהא בפרק בית שמאי דנזיר (דף לב.) מוכח בהדיא דרבי יהודה דכרי פליג אהכיא דר' יהודה משום רבי טרפון לכ"ע דה"ק ההיא דנזיר שמשון דפליג רבי יהודה לאו רבי יהודה אלינא דנפשיה היא דודאי מודה רבי יהודה גבי נזיר שמשון כיון דאין ספיקו ממור מודאי אלא ר"י משום רבי טרפון היא דבעי הפלאה ופרץ אגבי אם תאמר אי טרפון דקאי אהכיא אמאי אינא אמר דאינו אלא אם תאמר דאינו אלא אם תאמר דאינו אלא אם תא